

СТАНОВИЩЕ

относно дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (социология)

на **Леа Иванова Вайсова**

Докторска работа на тема:

„Властта в ситуация: теоретични и емпирични аспекти“

От доц. д-р Валентина Валентинова Георгиева

Катедра „История и теория на културата“, СУ „Св. Климент Охридски“

Кандидатката представя за защита дисертационен труд с общ обем от 304 страници и автореферат в обем от 31 страници. В автореферата са упоменати седем научни публикации по темата, някои от които познавам, а други са интегрирани като части от дисертацията. В следващото тук становище ще се позовавам само на текста на дисертационния труд.

Актуалност и значимост на темата и разработката

Дисертационният труд на Леа Вайсова „Властта в ситуация: теоретични и емпирични аспекти“ е колкото значим по проблематика, толкова и актуален по съдържание. Авторката върви по горещите следи на събитията преди те да са се превърнали в история. Това ѝ дава възможност да наблюдава и събира емпирични материали и медийни публикации. Оценявам високо извършената теренна работа, като се има предвид, че тя е проведена в условията на протестни мобилизации, където събитията протичат видимо спонтанно, бързо и всяко от тях е по своему уникално. Всичко това създава големи трудности, които авторката е съумяла сполучливо да преодолее.

Независимо, че не липсват научни изследвания, свързани с протестните движения в България, един от най-оригиналните приноси на авторката е използването на данните от терена, събрани чрез качествени методи, и съчетаването им с медиен анализ на публикации в пресата.

Научен инструментариум, използван при разработването на дисертационния труд

Теоретичният подход, използван в дисертацията, е определен като „социална критика“. Позоваванията са към Мишел Фуко, Ернесто Лаклау и Шантал Муф, Тодор Христов. Основни понятия и фигури, изведени във втора част „Субект и властови отношения – критико-теоретични аспекти“ и приложими към анализа на данните, са „разкриване на себе си“, „колективен субект“, „празноглавец“. Следващата глава „Метод“ (стр.81-101) е посветена на позицията на наблюдателя, обговорена през теоретичните постановки на Алфред Щюц, Харълд Гарфинкъл и Кольо Коев, и проблематизирана чрез цитати от интервюта с членове на Протестна мрежа. Анализът е разгърнат в глави седма и осма и от девета до тринадесета, където на преден план излизат понятия като конспирация и конспиративно мислене, криза на демокрацията и контрадемокрация; и категории за анализ като конструиране на заедност през емоцията на възмущението, сливане на държавата с олигархията (мафия), медите на олигархията, „якването на протеста“ от партиите, хоризонтализъм. Категориите са изведени в началото на съответните глави. Прави впечатление, че последните три глави предлагат на читателя дълги поредици от цитати от интервюта, съпроводени с кратки авторови намеси. Това издава известно препъване в анализа на данните, макар аналитичните категории да са изведени ясно и категорично.

Структура на работата

Дисертационният труд се състои от увод, тринадесет глави и заключение в обем от 236 страници, списък с литература от 135 заглавия на български и на английски език. Цитираните интернет източници са дадени по глави. Следват приложения с първични източници и илюстрации, таблица с медийни публикации.

Структурата на работата е нетрадиционна. Първите две глави са посветени на казуси, едва след тях е въведена теоретичната рамка и „методът“ на изследване (всъщност позиция на автора към наблюдавания обект), прегледът на съществуващите изследвания е поместен в девета глава (стр. 141-154).

Приносни моменти

Отчитам като принос на работата привличането на анализите на конспиративното мислене у Люк Болтански, приложени към анализа на дискурса за протеста от лятото на 2012 г. и 2013 г. Съчетаването на теоретичните разработки на този и други автори по

темата с емпиричния материал от медийните публикации и интервютата е иновативно и дава продуктивна гледна точка към анализа на протестните мобилизации.

Въпросът за образите и дискурса, изкован за протеста или от протеста, е от ключово значение за развитието на протестните движения. Поставени са също важните въпроси относно обвързаността на протестиращите с партии, относно формирането на организациите им. Обговарянето на тези въпроси може да хвърли светлина и върху много важния проблем за устойчивостта на протестните движения.

Важно приносно значение в дисертацията има изследването на собствените разбирания на участниците в Протестна мрежа за формирането на „заедност“, за границите на един колективен субект, които споделя знания, емоции, възмущение, подчертани чрез изказвания като „знаеш как беше“, „няма нужда на теб да ти обяснявам“. Това са рамки на осмислянето на ситуацията, които задават границите на групата (кои са вътре и „знат“ и кои са вън и трябва да бъдат убеждавани или с които трябва да се водят дискурсивни битки). Рамкирането на групата по този начин всъщност е борба за създаване на идентичности.

Заклучение

В заключение смятам, че дисертационният труд „Властта в ситуация: емпирични и теоретични аспекти“ отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Леа Иванова Вайсова.

София, 28 май 2018 г.

Доц. д-р Валентина Георгиева